

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 21. ANUL XIV.

Telegraful este de două ori pe săptămână: joi și Duminică. — Prenumerarea se face în Săbiiu la expeditorul foiei pe afară la c. r. poște, cu bani gați prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețului prenumerării pentru Săbiiu este pe an 7. fl. v. a. iar pe jumătate de an 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe un an 8 fl. era pe jumătate de an 4 fl. v. a. Pentru princip. și țări străine pe an 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se plătesc pentru întreaga oră cu 7. cr. și rulu cu litero mici, pentru a doua oră cu 5 1/2. cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2. cr. v. a.

Săbiiu, în 13/25 Martiu 1866.

Afacere politico-bisericească.

Atin' a 10 Martiu. Unu conflictu s'au escatu între regimulu și Sinodulu Greciei, la care au datu ansa denumirea unor Episcopi din partea Regelui, pe carii Sinodulu nu va să-i recunoască, și să-i hirotonească. Regimulu dice: ca Regele au denumitu pe acești Episcopi după list'a de candidația, carea Sinodulu de mai înainte au asternut'o Regimului; la care Sinodulu reflectă: ca Sinodulu au facutu list'a aceea de candidați pentru casulu de mai înainte, și pentru celu prezentu are a face o lista nouă.

Noi privindu la Canónele bisericesci aflăm, ca Sinodulu Greciei este în totu dreptulu seu, candu aceea mesura a Regimului politicu nu o recunoște de legale, pentruca Sinodulu este datoriu după Canóne să tina alegerea de Episcopu pentru fiecare vacanția, și lucrarea unui Sinodu este valida numai pentru acelu casu, pentru care s'au tinutu; Sinodulu au asternutu Regelui o aratare despre acestu obiectu, și Regele iau respunsu: ca este silitu a exprime mirarea sea, ca Sinodulu n'au hirotonitu pân'acum pe cei noii Episcopi, după ce s'au observatu la denumirea acestoru Episcopi toate formele legale. Sinodulu insa remane prelânga convicțiunile sale basate în Canóne; și dicu jurnalele: ca deca Sinodulu nu se va abate dela otărirea sea, atunci Ministeriului nu-i va remanē alta, decâtu a se dimisiună. — Sinodulu, după parerea noastră, trebuie să remanē prelânga observarea Canóneloru, care nu vâtema nici dreptulu Regelui, nici interesulu publicu, ci servescu amanduror'a spre folosu. Canónele prescriu lamuritu, ca Episcopii adunați în Sinodu alegu pe Episcopii cei noi, și îi propunu Mitropolitului, carele dintre cei aleși designăza pe celu ce-lu cugeta a fi mai vrednicu, și acest'a se propune regelui seu Imperatului spre denumire. Deca insa, precum se pôte supune din cele mai susu, Sinodulu Greciei de mai înainte s'au abatutu dela form'a canonica, și pentru deplinirea unui scaunu arhierescu au propusu Regelui spre denumire o lista de cei vrednici de Episcopi, dintre carii apoi Regele denumea de Episcopu pe acelu, pe carele vrea; atunci Sinodulu de astadi se vede a cunoște mai bine chemarea sea de celu de mai înainte, și de aceea nu va să lase Regimului civilu câmpu liberu spre facerea abuzurilor în Biserica. Sperăm, ca totii Canonistii voru tinē un'a cu noi, candu ne declarăm pentru susținerea Canóneloru din partea Ierarhiei, și pentru respectarea loru din partea regimelor civili. Esemplu viu avemu și în vecinele Principate române, unde Regimulu cadutu au manipulat cu cele sântē după o volnicia plină de patima și de pecatu neiertatu prin care nimenui, fără numai Mamonului au servitu, insusindu-si că Regimu constituționalu putere autocratica în lucrurile cele mai momentóse bisericesci, precum sunt: alegerea de Arhieriei, și averile bisericesci și monastiresci, — și nimicindu pracs'a cea frumoasă de alegerea Episcopilor prin adunarea obștească a țierei, că să faca prădi și hotii de cele sântē! Aci nu se potu desvinovati nici acei Arhieriei, carii si au plecatu unor asemenea fără de legi capetele sale; ci au fostu datori să róge pe Regimu, odata, de două-ori, și nefolosindu-se a cere sprijón'a fruntasiloru, și în fine a nu se abate dela Canóne, care sunt legi neresturnavere, și se potu practisă în statu constituționalu asiá de bine, că și în statu monarchicu, căci sunt adevăruri contestate de mii de ani; insa toate acestea nu s'au facutu, de aceea nu se potu pune într'o categoria cu Sinodulu Greciei, carele merita lauda și sprijón'a lumii creștine civilizate, și culte!

La istoria cestiunii unguresci a naționalităților.

(De unu slovacu)

(Capetu.)

Cea mai via desbatere se escă în ședinți'a a LV. din 13 Fauru 1826. Presedintele face atente pre staturi, ca spre respandirea limbei magiare nu se pôte întrebuinti'a sil'a, din cauza ca o atare acțiune aru provocă numai reacțiune, și regele nu va sancțiună atari ordinațiuni. După aceea se sculara deputatii comitatelor Solom, Lipto, Turotiu, Tirnavia și Siasosiu, și conformu instrucțiunii loru vorbira parte în contr'a ori cărei sile, parte în contr'a unui terminu preclusivu pentru introducerea definitivă a limbei

magiare, în urma parte pentru pastrarea limbei latine ca oficiale, până candu cea magiara va deveni limb'a eruditiloru și a poporului din Ungaria de susu. — Deputatulu comit. Lipto dîse „ca deși Iosifu II, introduse limb'a magiara totuși concesse fia-cărei națiuni a se educă și a se instrui în principiile religiunii în limb'a materna. Provedinti'a ddieesca voi că locuitorii Ungariei de susu sa fia numai slavi, cu toate aceste și în vinele lor cercul sânge ungurescu, și nu e mai micu amorulu loru de patria nici spiritulu naționalu. Acolo sunt multe târguri, (orasie) cari au dreptulu sabiei; a căroru magistratu judeca despre casuri criminale — deși nu întielege limb'a magiara; insa chiaru candu aru întielege-o totu nu aru poté sa asculte pre slavi în alta limba decâtu în cea slava — ori se presenta ei că criminalistii ori că martori.“ Deputatulu comit. Turotiu dîse: În Ungaria de susu numerulu acelor ce aru poté duce în limb'a magiara trebile oficiale nu e de ajunsu, și chiaru de aru fi, totuși congregațiunile comitatense nu s'aru poté tinē în limb'a magiara, din cauza ca partea cea mai mare a nobilimei nu pricepe limb'a magiara. Asiá dar cu atât mai puțin acum, candu și poporulu — care nu cunoște de locu limb'a magiara — inca e chiamatu a participă la adunările comitatense.

Totuși deca trebuie că țier'a efective sa se magiarizeze, atunci e de lipsa că limb'a magiara sa se invetie și în școlele comunale, ca asiá după două seu trei generațiuni sa se magiarizeze poporulu. Deputatulu din comit. Orav'a vorbindu contr'a ori cărei sile, dîse: Nu avemu noi ore toti acee'a-si constituțiune, acee'a-si coróna, acelea-si legi, acele-si drepturi și liberalități? Ore nu ne impreuna aceea-si legatura de afinitate și reciprocitate, de-si ne servim cu diferite idiome? Ore compete aceea iubirei fratiesci, că unulu sa marginéseca pre celalaltu în usitarea dreptului seu naturale? În fine deputatulu comit. Sáros pretinse, ca până candu limb'a magiara cu tempu va deveni mai comune — deputatiloru slavi în dieta sa le fia iertatu a se șierbi de limb'a latina, ca asiá alegatorii sa nu fia marginiti numai la candidați cari vorbescu perfectu limb'a magiara. La cei de susu se adause și deput. liberei cetăți Levoca, exprimendu-se că în introducerea lucrurilor nouē sa fia precauți. Asemenea vorbi și deputatulu liberei cetăți reg. Presovu. În urm'a acestoru pretensiuni modeste se redica o tempesta apriga, oferindu o imagine înfiorătoare a fanatismului magiaru. Deputatii comitatelor Posionu, Siopronu, Tecovu, Comoru, Vesprimu, Satmaru, Borschodu, Rabu, și a altoru comitate detunau: ca respandirea limbei magiare e necesaria pentru esistinti'a naționale chiaru că pânea de toate dillele; ca limb'a (magiara) e unu mijlocu ddieescu; ca acelu cărui-a nu-i pasa, a se șierbi cu limb'a magiara ori cu alta limba, nu e amicul magiarilor; acelu care nu ajuta respandirea limbei magiare, seu o chiaru impedează, trebuie sa se considere că inamicu; mijlocele astringătoare ordinate în a. 1811. pentru respandirea limbei magiare; de-si nu s'au sancțiunatu, acum de nou trebuie puse în lucrare; dela an. 1790. au potutu invetiă și slavonii limb'a magiara, ba s'a potutu magiarisă o generațiune întreaga; deca slavii nu potu consideră de sila unu terminu preclusivu de trei ani pentru invetiarea limbei magiare, cu atât mai puțin se va întemplă acelu cu unu terminu de șiese ani s. a.

Acum întrebă pre totii ómenii liberi de prejudeție: ore în datele istorice citate nu e destulu de evidente tendinți'a magiarilor de atunci, de a desnaționalisă pre celelalte națiuni? Ore temerile și amenințiările oratorului dietale din 1826, nu reflectă că unu felu de prologu, scen'a urmata în 1848? În urm'a premiseloru precedinție istorice ore nu se pôte presupune, cumca magiarii inca chiaru și astadi impreuna cu expresiunea de „magyar nemzet“ acelu conceptu și aceea tendinția, cari au fostu impreunate cu aceea (espresiune) totudeun'a din partea magiarilor începundu dela a. 1790 până la 1848?

Fia, ca diet'a magiara sa arete câtu mai curendu prin fapte, ca dens'a voiesce a îndreptă cu tota serioșitatea abuzulu celu apăsătoriu, care în periodulu premisu l'au făcutu magiarii cu teori'a anti-istorica a expresiunii de „magyar nemzet.“ „Conc.“

Revista diuaristica.

Pesti Hirnök are unu articolu datatu din Strigoniu și intitulatu „continuitate de dreptu” în care se cuprind următoarele:

Adevărata continuitate de dreptu e numai unde toate legile aduse pe cale legală și sancționate rămân până atunci în viață, până cându iară pe cale legală se modifica, suspendu său se stergu. Sub continuitate se înțelege dăra vieții a tuturor legilor, pentru că de-a din o mie de legi rămân 999 în viață și ună se sterge, său se suspende, nu pe cale constituțională, e vatemata continuitatea; deci gresiescu acei, cari voru restatorirea numai a unor legi suspendate, „Cu deosebire însă gresiescu acei a caricredn său voru să facă pre alții să credă, că reabilitarea continuității de dreptu se poate mijloci prin activarea și punerea în viață a art. III. IV. XVI. și XVII delegid în 1848, pentru că toc-mă legile aceste, au de a multă mi esistență a lor, rumpere-i continuității de dreptu.”

Vreundu să arate unde trebuie caută intreruperea continuității de dreptu, îndrepta pre cetitori la dietă din Pojonu din 1847/8 la actele, protocoalele etc. acelor 37 ședințe din început, de unde se vede, că drepturile palatinului, consiliului locotintei, comitatelor și comitelor supremi erau că și până aci susținute. Eara dela ședința a 38-a, ca Deus ex machina, resaru legile, cari lovescu în fața spiritului constituției avitice, precum acele despre unu palatinu cu putere regală, ministeriu, comitate provisorie, garda națională, de ce în ședințele de mai înainte nici ca a visatu cine-va. Întorcerea astă neasteptată o deduce de acolo, că în ședința a 38 fără de o decizie legală, se punu la o parte instrucțiunile comitatelor și casă deputatilor, prelânga toate protestele deputatilor a mai multor comitate, fără de sancțiunea regelui, aduce pre cale abnormă, prin voturi unilaterale octroiate, proiecte nouă de legi — și asiă a ici s'a ruptu în două continuitatea de dreptu a națiunii și numai cu ajutorul acestei rumpere s'a făcutu legile ce voru a le rechemă eara în viață. Despre legile citate mai sus, dice apoi, că nici nu se puté aduce în viață, de-a nu se sfâși mai întâi continuitatea de dreptu națională, dreptul de a da instrucțiuni, și acum din acelea voru a deduce continuitatea de dreptu. Asiă dăra concludé mai departe, continuitatea de dreptu nu au încetatu cu suspenderea legilor ministeriale, ci au încetatu în diu a născere-i a acelor legi ministeriale.

În locul ministerialu au pasitu apoi mai târziu comitetulu de apărarea patriei (honvédelmi bizalmány) cu vatemarea legi ministeriale, fără sancțiunea coronei și numai în urmă deciziei unilaterale a dietei.

„Nici comitatele privilegiate nu le suspendă corónă, ci au încetatu ele, său le-a suspendatu art. XVI și XVII atunci cându le-au luatu în mână comisarii regimului cu putere deplină, cari stau sub comitetulu de apărarea patriei. Acești a după art. XVI au desființiatu comitatele comitatense și au denumit oficiali comitatensi propria autoritate, cu înălțarea ordinației dedusa din art. XVII de lege.”

Trece preste alte, câte și cum s'a mai urmatu de atunci încôce și apoi atrage atențiunea acelor ce grabescu continuitatea cerbicioasă, a nu caută ce dorescu, în Budă său Viennă, ci în a 38 ședința din Pojonu; atrage atențiunea asupra complanării carea e cu multu mai de lipsă decâtu ministeriulu și apoi și asupra modestiei carea aru trebui observată față cu corónă, din partea acelor, cari au adusu legi unilaterale rumpendu continuitatea.

Avendu în vedere loialitatea coronei, carea trece preste originea abnormă a legilor inacceptabile și intemplările excepționale, cându nu s'a datu, ci moderatu disu, s'a esoperatu sancțiunea; avendu în vedere ca corónă nu vrea decâtu legile prejudiciabile să se revada și să se aduca în armonia cu solidaritatea imperiului: aru dorî locuitorii din comitate că legilatorii să fie mai cu privinția se caute a corespunde loialității cavaleresci a principelui și să fie mai riguroși față cu detoriile către corónă, decâtu cu legile din 1848 căroru li se poté ascrie situațiunea cea încordată de acum.

Evenimente politice.

Sabiiu în 12 Martiu.

În dilele din urmă s'a făcutu și în țiera la noi dislocatiuni însemnate de trupe. Asia au plecatu înainte cu vre-o câte-va dile regim. nr. 3 de uloni și alu 10-lea dela aceeași trupa e acum pe drumu; asemenea au să plece 4 baterii. Toate aceste eră să se îndrepte spre Bruck lângă Laită, pe cându acum se dice că tintă plecarei lor aru fi mai departe, poté Boemiă.

Din Pestă are Presse unu telegramu despre o conferință a deputatilor ardeleni la dietă din Pestă, în hotelulu „la regniă Anglici”, între cari se afla și Zimmermann și Trauschenfels. Se dice acolo, că s'aru fi înțelesu totu asupra ținutei lor în dietă, și în privința acestă aru fi o deplină armonie între magiari, sasi și români (nu scimu câți români transilvani sunt acolo).

Despre Episcopulu Stroszmayr se dice că aru fi sositu la Pestă și aru fi conferitu tempu îndelungatu cu Deák.

Representanții comunala în Pestă dela 1861 întreba pre Deák de sfatu, de-a poté, fără vatemarea dreptului se reintre în funcțiune. Răspunsulu e, că după dreptu nu aru puté să reintre; de ôrece însă e speranță cea mai bună, că Imperatul în tempulu celu mai scurtu va restatori starea legală, aru fi de doritu, că și civii acestei cetăți să fie în deplină activitate, și starea legală să-i afle într'ensă, cu atâtă mai vertosu, cu câtu procederea capitalei aru fi apoi imitată în țiera întreaga.

În casă reprezentantilor propune Deák cu privinția la adresa, ca acestă să se comunice cu casă magnatilor și adeca nu numai ca să o ia spre știință, ci observandu acelei case că aru fi foarte bine, de-a adresă s'aru puté asterne colectivă din partea ambelor case ale dietei, ce s'a primitu cu entusiasm. După acestă depune pe măsă casei reprezentantilor o propunere, pentru o comisiune de doisprezece membrii, carea să se ocupe cu unu programu pentru diferitele comisiuni ce sunt de a se denumi și pentru obiectele, ce să le lucre acele comisiuni, precum: legea de uniunea tranna, legea comunala și municipală, reviziunea legii electorale, codificatiunea de propuneri despre legea civilă, penală, cambială și montană, despre referințele confesiunilor, instrucțiunea publică și educatiunea poporului, legi de drumuri de feru, de industria și reuniuni. Propunerea acestă se va tipări și se va împărți între deputati.

Din Croația spune unu telegramu alu „N. Fr. Bl.” că nu s'aru vedé semne de o impacare între croați și unguri. Magiarii nu voru se scie nimicu de reincorporarea insulei Mur la Croația, ceruta de către dietă croată, pe cându croații nu voru să scia nimicu de incorporarea cetății Fiume la Ungaria. Afară de acestă se dice acolo, că mai sunt o sută de obiecte de certă între aceste două popore. Redacțiunea foiei de mai sus însă crede, că întâlnirea lui Stroszmayr cu Deák și conferirea lor trebuie să fie contribuită ceva la ôresi care complanare.

Despre lucruri curatu interne avemu mai de însemnat a referi despre sistarea tergurilor de țiera în unele districte ale Boemiei, în urmă esceselor, despre care amu pomenitu cu alta ocaziune.

Alarmă de resboiu a crescutu foarte, de-si „W. A.” afirma că toate mișcările sunt numai nise stramutări obicinuite de garnisone. După P. Ll. generalulu Benedek, fostu până aci în Italiă, este denumit de comandante supremu alu armatei de operațiune în Boemiă; iară în Italiă Archiducele Albrecht va ocupă locul lui Benedek.

Diuarulu „Epoque” primu în dilele trecute unu telegramu din Frankfurt, în carele se dicea că Bismarck se retrage din ministeriu. Prin acestă s'aru fi schimbatu cu totul situațiunea. Alé diuarie afirma, că Bismarck astadi e în mai mare grația la regele său, că ori cându alta dată; că fortărețele silesiane sunt toate armate; că tunuri s'a mai strapurtatu și dela Coloniă în fortărețele aceste. Cele mai prospete sciri ne spunu și despre planurile de operațiune și adeca, că Austriă va ocupă, esind cu trupe din Boemiă, Saxoniă și ducatele saxones și va caută a se aruncă asupra Prusiei apusene. Din Berlinu se amenință, că de-a va intră Austriă în Saxoniă va face asemenea și Prusii. Mai adăugemu totu aci și scirea despre înmulțirea trupelor austriace, în Holstein, și a Hannover.

Puterile apusene se afirma, că au desmentatu seriosu pe Prusii să nu provôce unu resboiu, ce aru conturbă linișcea europeană. În legătura cu acestea însemnamu, că sunt sciri, cari răspândescu fama că Italiă, încă aru armă și s'aru pregăti pentru unele eventualități.

Scirile despre concentrarea trupelor rucesci la marginile Galitiei și la Pruj se repetiescu de nou.

Despre conferințele din Paris în cestiunea principatelor române ni se spune, că în 19 Mart. s'a ținutu o conferință care s'a început dela 12 ôre și la 4 ôre după amédu dură încă. „Constitutionnel” pledéza în unu articolu subsemnatu de Limayrac, pentru necesitatea de a se sustiné în principatele române uniunea. Conferința să ratifice faptele implinite, statorindu pentru totodéună uniunea; prin acestă aru simplifică programulu cestiunilor cari atingu echilibrulu european.

Din Romaniă ne aduce „Romanulu” și celelalte diuarie sciri despre activitate via a corpurilor legiuitoare, a căroru sesiune, după cum cetimu și în alte părți s'a prelungitu până la 17 Apr. Ministrulu de finanțe face unu apelu către națiune pentru unu împrumutu naționalu. Concesiunile făcute de guvernulu trecut, se trecu prin siță cea de-a a corpurilor legiuitoare și cea de drumu de feru s'a și casatu. — Afămu că s'a tramis pre la toate curțile europene deputati, cari să lucre pentru dobandirea unui printiu pre tronulu Romaniei.

Turcii au concentratu trupe la Dunare și se dice că Romaniă face asemenea; diuarie straine voru a scî despre o alianță defensivă și ofensivă a Romaniei cu Serbiă.

Scirea ce se răspândi, că în Serbiă aru fi esistatu unu complotu, care vrea se arunce fortăreța Belgradu în ventu, se vede, că trece în regiunea scorniturilor.

Alegeri dietali.

Pianu de josu 16 Martiu.

Onorate domnule rectoru! Binevoiti a dá locu in colónele pretiuitului jurnalului „Telegrafului Romanu“ urmatorului articulu privitoriu la alegerea deputatilor dietali a scaunului si a cetatii Sabesiului. —

E unu adevăru nedisputabilu, ca din viétia sociala si publica de pe ap'a Sabesiului nu si-a pré umplutu in comunu jurnalistic'a colónele sele, — si acést'a devine parte din acea cauza, ca nóne româniloru, carii de-si suntemu majoritatea absoluta a acestui tinutu, — de abia acum ne-a succésu a ne cunósce chiamarea nóstra fatia cu fratii nostri conlocnitori, ca unde stámu si ca ce putemu noi face prin intelegere, concordia, si statornicia, — parte pentruca romanulu de pre acestu terenu slabitu de seculi erá dedatu a suferi sub pecetulu tácerii tóte greutátile si nedreptatea. —

O dovéda neresturnavera, ca romanulu déca vrea póte lucrá in interesulu seu nationalu e alegerea deputatilor dietali pentru diet'a pestana, alegerea ce a decursu in 12—15 a curentei, care alegere a decursu asiá:

Dumineca in 11 a l. c. dupa finirea sánteii liturgii a primitu vecinatátile orasiene incunoscintia, ca pe Luni diminiéti'a adeca in 12 se voru alege deputati pentru diet'a dela Pest'a. —

O surprindere si lucru neasceptatu la totu románulu, care pâna aci credea faimei látfite ca Marit'a Universitate sasésca din Sabiu a decisu, ca din scaunele sasesci nu voru merge la Pest'a, de-si cam de vre-o trei luni de díle, sub silentio, s'au candidatatu in secretu, pentru sustinerea fratiétatii între románi si sasi, de deputati dietali Domnii: Jude regescu substitutu Simeonu Balómiri si fiscalulu judicialu Carolu Leonhard; si fiindu fratii sasi tare siguri ca planulu acest'a si acum lu voru realisá, avendu inaintea ochiloru esperintia trecutului; votara luni inainte de amédi tóte vecinatátile sasesci din orasiu in favórea candidatilor proiectati, Leonhard si Balómiri. —

Cu totulu altu ce-va erá dupa amédi; candu trei vecinatáti romanesce orasiene in ordinea cea mai buna, fia-care tata de vecinatate cu alegatorii sei sanatosi si bolnavi, petrunsi de insemnatarea obiectului votisara pentru Domnulu Advocatu Dr. Tincu si Domnulu jude regescu substitutu Simeonu Balómiri.

Mai grandiosu se vede lucru Marti, inainte de amédi, candu alte patru vecinatáti orasiene romanesce in si mai buna ordine, cá o garda, investiti in vestiminte serbatoresce, urmara fratiloru lorú din díu'a trecuta, votandu pentru Dr. Tincu si Balómiri.

Sa fi vedíutu cum frati sasi umblau pe stradele orasiului, servitoriuu politianu cu poronca prin crisme: cine nu vine la votisare va platí 5 f. pedépsa, fára sa-i fia iertatu recursu, — ba chiaru scolarii gimnasiului inferioru si tóte normele primira mandatu a umblá din casa 'n casa sa scormanésca alegatori si din petri, de unde nu sasu-i perdutu, ca romanii a venitú in cete cá fronz'a si ierb'a!

Inzadaru se opintira, inzadaru se sfarmara, „din paguba“ díce romanulu „nu faci dobanda.“ —

Trece Mercuri si speranti'a sasiloru cea mai de pre urma erá nimicita; insa le veni aminte si luara refugiulu la asiá numitii „greci“ *) carii toti votisara cu sasii, cá sa-i consoleze, afara de Dnii I. Onitiu jun. si sen. acesti'a nici cum si cu nici unu preliu nu se potura dejosí pâna intr'atát'a, cá vecinii lorú.

Acum prinsera sasii speranti'a nóua si din nou 'si dau tóta silinti'a in cercu. Din nou se inielara! pentruca saténulu ca si orasiianulu scia cei de facutu.

Comunele intregi (membri alegatori) urmara Joi in rendu un'a dupa alt'a, cându fu rendulu Pianului de josu Domnulu parochu de acolo alu sasiloru Adolf Krauss volá in limb'a romána pentru Domnulu Leonhard si Domnulu Balómiri, iara Domn. parochu gr. or. din aceeasi comuna Nicolae Bena volá pentru Dlu Advocatu Dr. Tincu si D. judetia Balómiri.

Si asiá urmara si votara toti romanii cá unulu, pentru Dr. Tincu si Balómiri. Asiá dara noi ne vedemu pe lánge tóte machinatiunile fácute incontr'a interesului romanu si unele si esecutate durere! si prin romani, séu mai bine dísu grecii din orasiu, cu doi alesi romani, dupa cum e si dreptu, pentruca romanii acum cá si de alte ori au avutu majoritatea votantiloru. —

Fratii sasi se prefácu a fi camu indignati, ca majoritatea votantiloru romani, nu si-a vendutu dreptulu ei de alegere si nu si-a incredítiatu apararea interesului unui deputatu sasescu. —

Dar déca voru considerá, ca din scaunele si districtele sasesci s'a alesu dóue díeci si dói deputati între carii numai cinci de nationalitate romána; —

déca voru vedé ca sasii in tóte locurile Sabiiu, Brasiovu etc. etc. unde a fostu in majoritate, nici odata, prin urmare nici acum, nu a alesu vre-unu deputatu romanu, dupa cum aru cere principiulu egalei indreptatiri, despre care principiu se vorbesce si se scrie de multe ori, dara in fapta nu se prea face; —

déca voru considerá mai incolo ca in anulu 1861 s'a alesu din Sabesiu la universitatea sasésca unu deputatu romanu si unu

Negutiatorii pe aici, se numescu „greci.“

sasu, prelánge tóte ca romanii au fostu in majoritate, numai si numai pentru ca se fia frati si in casuri candu dela sasi aru atárná vre-o alegere; — ear acesti'a in an 1863 n'au vrutu sa mai scie de fratiétatea din 1861, ci alesera dupa puteri trei deputati din sasi si numai unu románu; —

déca voru considerá ca in an. 1865 atátu la Universitatea sasésca cátu si la diet'a din Clusiu a mersu numai deputati de nationalitate sasésca, fiinduca densii au proiectatu si alesu dintre románi de acei'a, despre care a fostu convinsi ca nu se voru duce, precum s'a si intemplat: — usioru se voru puté convinge, ca romanulu dupa atátea esperintie triste, numai póte crede fratiétatii sasesci, carea a fostu, si póte si de aici incolo va fi cá credintia grecésca! —

Preotimea romána n'a lipsitu la acést'a ocaziune a-si implini datorintiele sele, — cáci dupa cum amu dísu pe lánge tóta influenti'a dirigatorie politice, care e cunoscuta, ca are putere mare asup'ra poporului, machinatiunile notariloru neromani, cu deosebire in ambele Plane si sfaturile acestora, precum si ale inspecto iloru respectivi, n'au potutu elatiná nici putínu indreptarea data fiiloru sufletesci. —

Deie ceríulu, cá romanulu si decí inainte sa stee umeru lánge umeru, la alegerea aperatoriloru intereselorú sale, cáci cá romanulu nu va apará streinului nici odata interesulu romanescu! —

(A. B.)

Campeni in 3 Martiu 1866.

Cetindu articolulu D. N. V. din muntii apuseni publicatu in Nr. 9 alu st. diariu T. R. nu me potú retiné de a nu infrange nisce asertiuni a celui D. corespundinte, cari numai dela unu omu necunoscutu cu impregiurárele de pe aici potú veni, cáruia póte multe ce se facu i suntú, potú díce, terra incognita.

D. corespundinte indata la inceputulu articulului amintesce despre necesitatea unui institutu de cultura si educatiune, specialminte pentru muntii apuseni, cu o asiá mare naivitate, cá candu in alte párti ale patriei nóstre nu s'aru mai simti asta lipsa.

Dlui se mira cum de pâna acum nu s'au infiintiatu pre aici vre-unu institutu de invetiamentu mai inaltu, séu mai bine dicendu voiesce a aretá ca la o intreprindere asiá marétia pentru orasiulu Abrudu a remasu totu lucrulu pre lánge vorbe góle. Ast'a e celu putínu cu privire la Abrudu adevératu, insa saritu'ra dela acést'a la nimicirea scóleloru séu scólutiiloru din Campeni precum i place Dlu corespundinte a le polecí — e prea fára logica. Cáci asemanandu-se acestu conclusu despre nimicirea scólutiiloru din Campeni cu asertulu D. cor., ca rezultatulu pentru infiintierea scóleloru réale in Abrudu este negativu, nu sciu ce arúfi se insemneze. Séu D. cor. i-arú placé a trage pre comun'a Campeni la dare de séma ori a-i impulá, ca de ce in Abrudu nu suntú scólí réale séu si unu gimnasiu. De aru fi fostu informatu mai bine D. N. V. despre decurgerea cauzei infiintiandelorú institute, credu ca s'aru fi feritu de a-si dá de golu necunoscintia s'a in acestu obiectu.

De ce D. N. V. a binevoitu a-si esprimá parerea de réu specialu asup'ra sermanelorú scólutic din Campeni si a dá totu de odata de preceptu ca dienu, slabi barbati suntú acolo, aceea va scí Dlu. Insa fia in pace, cáci cu tóte aceste scólele din Campeni nu suntú in ruinare si nimicire, cáci suntú infiintiate pe o basa destulu de solida.

Si óre cum s'aru poté nimici aceste scóle? De óre ce scóla gr. or. d. e. infiintiatá in anulu 1863 are unu edificiu cu cinci incaperi si unu fondu pâna la 8000 f. v. a. si e radicata prin poporu, si poporulu este totu acelu poporu bravu, care au fostu la infiintiare, si asiá trairu elu si fondulu se va marí, si scólele voru inflóri.

Precum se vede D. cor. au vrutu sa árate in articululu seu ce-va negru, cá cu atátu sa stráluce mai tare fápt'a cea frumósá a barbatiloru de l'a u d'a din Abrudu, insa asiá ce-va nu au fostu de lipsa, séu celu putínu nu cu schimosirea stárei lucruriloru.

Laud'a pentru impreunarea scóleloru din Abrudu si Abrudusatu e cu dreptu cuventu a Dloru mentionati de dlu corespundinte. Insa in unu orasiu cá Abrudulu, in care suntú acasa proprietarii baisiaguriloru celorú vestite a Transilvaniei, in unu orasiu liberu, a cáruí venitú annuale se suie la o suma considerabila, totusi amu asceptá ce-va mai multu decâtu ceea ce s'a fácutu si despre ce refera dlu corespundinte. Atunci candu cetátienii Abrudului se voru intruni la radicareá unui institutu de invatiamentu pe basa mai solida (ce nu va sa dica, ca eu dóra a-siu neconsiderá pasiulu celu de laudatu a Dloru mentionatide dlu cor.) atunci voiu pricepe mai considerata eschiamatiunea „Cu puteri unite“

Locuitoriloru din Campeni le pare bine de ori ce inaintare a scóleloru si de aceea le urédia fratiloru Abrudieni succésulu celu mai fericitoru precum si la unu zelu si mai inflacaratu in caus'a scolara. Insa ómeniloru care nu sciu starea lucruriloru le recomandá a-si tiné pén'a neatinsa in atari lucruri, si a nu seduce opiniunea publica.

M. Contesu, cap. gr. or

Cogetámu a fi corespunsu si dreptátiei si ecuitátiei, primindu

cele de mai susu și recomandându fratilor munteni a delatură tota inclinarea către certe fără profitu. Ceea ce amu mai recomen-
dă noi mai departe e a continuă, fia-care la locul seu, in insu-
fletirea pentru paladiurile cele sante ale poporului, intielegemu scô-
lele. Romanulu are unu proverbii: cine tace, face. Acest'a, că sa
fia și mai aplicabilu l'amu întorce in „cine face, tace.“ In care tipu
apoi amu dori din anima sa 'lu urmeze și in afacerea acest'a de multu
pretiu pentru viitoriulu nostru, și frații din muntii apuseni și toti
românii. Sa vorbimu dara puțin și sa facemu multu! Red.

V a r i e t â t i.

(M u l t i a m i t a p u b l i c a.) Subscrisulu impinsu de sim-
tiulu de recunoscintia isi ia voia a multiam pe acest'a cale bine-
facatorilor sei, carii i-au datu mana de ajutoriu, spre alinarea
lipseloru, cu care are a se luptă.

Acei Domni contribuitori la acestu ajutoriu și căroru me
simtu indatoratu a li esprime multiamit'a mea, suntu: Amosu
Francu v.-comite (3 f.) Ioane Motiu asesore (1 f.) Ioane Francu
protofiscalu subs. (2 f.) Ioane Cosieriu asesore orf. (1 f.) Daniel Gă-
bor juratore (2 f.) I. Brendusianu adv. (1 f.) N. Socomon
(1 f.) Ales. St. Siulutiu Pretore (3 f.) S. Beonits negu. (1 f.) Ios.
Crisianu V. notariu (1 f.) Daniel Papp asesore orf. (1 f.) Ambrosiu
Bersanu cancelistu (1 f.) Antoniu Veres asesore (1 f.) Lad. Papp jude
cerc. (1 f.)— (Sum'a 20 f. v. a.)

Speru a nu fi vatamatu modesti'a acestoru Domni prin pu-
blicarea numeloru densiloru, pre carea io amu tinutu de o sânta
deteriora.

Antiochu Francu,

jur. in a. II. la acad. c. r. de drepturi in Sabiu.

(D i u a r i s t i c a.) In Romoni'a au reaparutu la Bucuresci
„Romanulu“ din care amu reprodu su și noi in estrasu pasagie de-
spre situatiunea de dincolo, dela schimbările intrate la 11/23 Fauru.
Gerante respundiatoriu e acum dlu Vlascenu. Diuariulu corespunde
in tota privinti'a numelui seu. Elu și astadi e totu acelu vechiu
anteluptatoriu. Au mai aparutu in Galati „Ancor'a“ redigeata de com-
patriotulu nostru Pandele Popasu. Ese odata pe septamăna. Se
aravede a avé la rendulu d'antăiu in vedere afacerile comerciali, in sa
aduce și articuli privitori la interesele tiei și sciri din tiéra și stra-
inetate. — „Press'a romăna“ apare la Brail'a intrunita cu Echulu
Daubianu ce aparea in Galati, sub redactiunea dloru Baronzi
(pentru partea politica și literaria) și Carmelinu (pentru comereiu,
agricultura și industria). Ambe din urma (Ancor'a și Press'a) inca
suntu foarte bine redigate. Cetimu mai departe in diuariulu Roma-
nulu despre unu altu diuariu nou „Desbaterile“ (Ne avenitu in mo-
mentele, candu scriemu acestea și acésta fôia), care aru aparé
sub redigerea dloru Blarembegu, Cantacuzinu și Lahovari s. a.
Vre-ocăti-va articuli reprodu si in Romanulu dovedescu despre spi-
ritulu și inteligenti'a cu care este tinutu acestu diuariu. La tôte
acestea precum și umoristiculu Sarsaila, carele dupa parerea nô-
stra câte odata musca prea tare, dara de altmintrea cuprinde
destulu umoru — le postimu durata mai indelunga, decum e cam
obiceiulu pe la tiér'a denseloru.

Epistol'a deschisa către Dlu redactoru alu „Familiei.“

Iosifu Vulcanu.

Domnule I. Vulcanu! Vorbele mele din „Concordia“ (Nr. 22
1865.), ca „Carapterulu baladei „Florica“ e oscuru, gâciu, și
descriptionile lasa oscuru, neexplicatu, de gacitu togmai cătu
se pôte gâci, spre care apoi da semnele cerute, încatu
nimicu nu remane neexplicaveru“, mi le-ai fal-
sificatu in „Familia“ (N. 10. 1865) in form'a, ca: „Floren-
tinu a scrisu, ca balad'a trebuie sa fia obscura.“ Atunci
amu tacutu, dar acum s'a implutu paharulu; căci—

Domnule „I.“ (R.), autorulu corespundintiei din Vienn'a a
„Familiei“ (N. 2. 1866), mi-a depusu in mâna, că sa se publice
prin acest'a in interesulu adeverului— „Dechiaratiunea datata in
Vienn'a 17/2 1866.— ca in coresp. susu numita a Dsale pasagiulu
muscatioriu in numele meu și onórea mea, tratatoriu de
parodi'a mea: „Pitanulu seu Resumetulu tiganiloru“ nu l'a scrisu
de nsulu;“ asiá dara și de acolo ai scosu pasagiulu favoritoriu
pentru mine, și in locu-i ai falsificatu unu pasagiu incrimin-
atoriu inaintea natiunei; acusanu-me— in contradicere cu sci-
inti'a despre teori'a parodiei de scopulu, de a satirisa Imnulu na-
tionei nôstre, de a deride (!) inspiratiunea bardului natiunali și
insufletirea natiunei (!); comitendu și o contradicere logica: a
puté avé scopu— fără voia.

Că on. publicu sa póta judecă nepréprinsu de falsificatiuni,
amintescu in scurtu numai atât'a, ca in Vienn'a candu cantă re-
gin'a cantaretieloru, Dsiór'a Carlotta Patti in concertele-i sublime,
totu intr'acele-si seri se representă și parodi'a; „Patti cea falsa“;
ba intr'o séra s'a dusu in sa-si parodiat'a, de s'a desfatatu in pri-
vitulu parodiei sale proprie;— in dilele de fatia dau in teatrulu de
opera a curtii imperiale din Vienn'a oper'a maretia: „African'a“, și
in teatrulu lui C. Treumann, totu in Vienn'a, parodi'a „African'a in

Gagran.“— Adeseori au datu intr'acclasi tempu pre bin'a imp.
tragedi'a „Narr-Cis“, pre alta bina („an der Wien“) parodi'a
„Narr Cis“, căci tocmai sciinti'a estetice in specie poetic'a,
dice de parodi'a, ca parodi'a, ca aceea nu deride mo-
delulu, dupa carele s'a formatu;— și ca io anume cu parodi'a
mea inca amu calcatu numai calea corespundiatória sciintiei, credu,
ca o va dovedi aceea, ca dupace o amu dechiamatu odata nepro-
vocat, o amu mai dechiamatu dup'aceea in cercurile romane din
Vienn'a purure provocatu de aceleasi— in cursu de doi ani
și jumetate de 17 (sieptesprediece) ori, numai in cercurile cele
mai nalte de 8 (optu) ori insumi, și apoi o au mai dechia-
matu și alții și alte le; și o au postitu descria DD. doctori, preoti,
professori și boieri romani; o au dusu și tramisu in Transilvani'a,
Bucovin'a, Banatu, Moldov'a, Craiov'a și in Parisu! și m'au o-
noratu in moduri feliurite. —

Cu aceste date factice amu documentatu io in
contracorespundintia-mi tramisa la „Familia“, carea inca mi o ai
casatu in contr'a dreptății, și numai mi o ai amintitu in form'a fal-
sificata de „epistola escusatóre“ (firesce prelânga ide'a,
ca: cine se escusa, se incusa.)

Dar geniulu adeverului nu se lasa intunecat; tôte OO. per-
sone respective și sciinti'a de teori'a parodiei stau pentru mi-
ne; iar „Dechiaratiunea“ Dlui „I.“ despre falsificatiunea pasagiului
resp. și falsificatiunea vorbeloru-mi din Concordia in Familia, ce
se pôte ceti in numerele susnumite, acusa inaintea on. pu-
blicu de crime in contr'a numelui meu, și on. publicu va sci ju-
decă din datele factice, spre care judecata lu rogu in favórea
numelui meu nepatatu, atacatu prin falsificări.

Vienn'a 16/3 1866.

Ioann Popu Florentinu.

Nr. 9—2

Concursu.

Prin carele se deschide concursu pre 4 septemăni de la întâi'a
publicare :

1) Pe statiunea invatietorésca din Ictaru Protopresbiteratulu
Hasiasilui, indiestrata cu emolumintelo anuale in bani gat'a 60 fl.
v. a. 20 chible de grâu, 20 chible de cucuruzu, 50 ponti de sare,
50 ponti de clisa, 15 ponti de lumini, 8 stângini de lemne, 4 ju-
gere de aratura, 1/2 jugeru de gradina, și cortelu liberu. Insa a
trei'a parte din emolumintele acestei statuni este rezervata fostu-
lui aei emerit. Invatietori Teodoru Nesco.

2) Pe statiunea invatietorésca din Leocusesci, cu emoluminte-
le anuale in bani gat'a 84 fl. v. a. 12 chible de grâu, 20 chible
de cucuruzu, 100 ponti de sare, 100 ponti de clisa, 15 ponti de
lumini, 10 stângini de lemne, 1/2 jugeru de gradina, și cortelu
liberu.

3) Pe statiunea invatietorésca din Paduranu, cu emoluminte-
le anuale in bani gat'a 42 fl. v. a. 8 chible de grâu, 12 chible de
cucuruzu, 50 ponti de sare, 50 ponti de clisa, 10 ponti de lu-
mini, 8 stângini de lemne, 2 jugere de livada, 1/2 jugeru de gra-
dina, și cortelu liberu.

4) Pe statiunea invatietorésca din Topl'a, cu emoluminte a-
nuale 20 fl. v. a. 6 chible de grâu, 16 chible de cucuruzu, 50
pont de sare, 50 ponti de clisa, 10 ponti de lumini, 8 stângini
de lemne, 1 jugeru de gradina, și cortelu liberu.

Doritorii de a ocupă vre-unu din aceste posturi invatietoresci
suntu avisati recursurile sele timbrate, și indiestrate cu estrasu
de botezu, cu atestate despre absolvarea cursului pedagogicu din
Institutulu Preparandialu din Aradu, despre servitiulu de pâna aci,
și despre portarea loru morala și politica, a le adresă către ve-
nerabilulu Consistoriu Aradanu, și încóce ale străpune.

Belintiu 3 Martiu 1866.

Constantinu Gruiciu
Protopresb. Hasiasilui și Inspec. distr.

Ioann Cristea,

compactoru in Sabiu, se recomanda on. publicu romănu cu
legarea de cărti, protocóle, brosiure etc. și preste totu cu ese-
cutarea tuturor comisiuniloru, ce cadu in cerculu compactoriei,
promitendu lucru prompt și solidu și pretiuri cătu se pôte mai
moderate.

Locuinti'a: Sabiu, strad'a iernei (Win-
tergasse) Nr. 253 vis'a vis dela tipografi'a ar-
chidiecesana.

Nr. 10—2

Burs'a de Vienn'a.

Din 12/24 Martiu 1866.

Metalicele 5%	60 40	Actiile de creditu	141 50
Imprumutulu nat. 5%	62 70	Argintulu	104 70
Actiile de banca	79 8	Galbinulu	5 05

Editur'a și tipariulu tipografiei archidiecesane.

Redactoru respundiatoriu Nicolau Cristea.